

UNIwersytet Jagielloński
W KRAKOWIE

75.020.11.2024

**Zarządzenie nr 21
Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego
z dnia 21 lutego 2024 roku**

w sprawie: zmiany zarządzenia nr 5 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 21 stycznia 2022 roku w sprawie Polityki otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego

Na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.), w celu stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz. Urz. UE L 170 z 12.05.2021 r. str. 1), Zalecenia Komisji (UE) 2018/790 z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie dostępu do informacji naukowej oraz jej ochrony (Dz. Urz. UE L 134 z 31.05.2018 r. str. 12) oraz zaleceń Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zawartych w dokumencie „Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce”, zarządzam, co następuje:

§ 1

W zarządzeniu nr 5 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 21 stycznia 2022 roku w sprawie Polityki otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego załącznik otrzymuje brzmienie określone w załączniku do zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor

Prof. dr hab. Jacek Popiel

Polityka otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego

Uniwersytet Jagielloński realizuje Politykę otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, zwaną dalej „Polityką otwartego dostępu”, tworząc warunki do udostępniania publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

§ 1

1. Ustala się prawa oraz obowiązki pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie zapewnienia otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych, z uwzględnieniem innych prac/utworów i szarej literatury, stworzonych przez te osoby w związku z zatrudnieniem lub odbywaniem kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim.
2. Prawa i obowiązki, o których mowa w ust. 1, obejmują także inne osoby, z którymi Uniwersytet Jagielloński zawarł umowy, o ile tak stanowi treść tych umów.
3. Polityka otwartego dostępu nie uchybia postanowieniom Regulaminu zarządzania własnością intelektualną oraz komercjalizacji w Uniwersytecie Jagiellońskim, stanowiącego załącznik do uchwały nr 62/IV/2021 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 28 kwietnia 2021 roku.

§ 2

Ilekróć w Polityce otwartego dostępu jest mowa o:

- 1) otwartym dostępie – należy przez to rozumieć dostępność treści lub danych nieodpłatnie w Internecie, co pozwala każdemu czytać, pobierać, kopiować, rozprowadzać, drukować, przeszukiwać lub zamieszczać odnośniki do pełnych wersji tekstów lub danych, indeksować, przekazywać jako dane do oprogramowania oraz używać w dowolnym innym zgodnym z prawem celu, bez barier finansowych, prawnych lub technicznych innych niż związane z uzyskaniem dostępu do samego Internetu;
- 2) publikacjach naukowych – należy przez to rozumieć recenzowane:
 - a) artykuły w czasopismach naukowych,
 - b) materiały z konferencji,
 - c) monografie oraz rozdziały w monografiach,
 - d) utwory zebrane;
- 3) RUJ – należy przez to rozumieć Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 4) RODBUK – należy przez to rozumieć Repozytorium Otwartych Danych Badawczych Uczelni Krakowskich;
- 5) PZW UJ CM – należy przez to rozumieć Portal Zarządzania Wiedzą UJ CM;
- 6) danych badawczych – należy przez to rozumieć dane zbierane, przetwarzane, pozyskane lub wytwarzane w ramach badań naukowych lub prac rozwojowych, cyfrowe i niecyfrowe, w formie np. dokumentów, arkuszy kalkulacyjnych, zeszytów terenowych lub laboratoryjnych, kwestionariuszy, nagrań dźwięku i obrazu, transkryptów, fotografii, filmów, plików danych, okazów, próbek, artefaktów, zbiorów wyjść

- cyfrowych, baz danych, modeli, algorytmów, aplikacji, przepływów pracy, metodologii, standardowych procedur i protokołów;
- 7) metadanych – należy przez to rozumieć ustrukturyzowane informacje służące do opisu publikacji naukowych i danych badawczych, pozwalające na ich jednoznaczną identyfikację i umożliwiające ich wyszukiwanie;
 - 8) szarej literaturze – należy przez to rozumieć literaturę, która nie została formalnie opublikowana przez akademickich lub komercyjnych wydawców, m.in.: patenty, raporty, abstrakty konferencyjne, materiały dydaktyczne, preprinty, postprinty, rozprawy doktorskie, prace magisterskie i licencjackie;
 - 9) preprincie – należy przez to rozumieć wstępną wersję manuskryptu przed recenzją naukową;
 - 10) postprincie – należy przez to rozumieć zrecenzowaną naukowo ostateczną wersję manuskryptu zaakceptowaną przez wydawcę do opublikowania;
 - 11) zasadach FAIR – należy przez to rozumieć zasady określające sposób właściwego przygotowania, obsługiwania i pracy z danymi, a to zasady:
 - a) znajdowalności (ang. *Findable*) – dane powinny być możliwe do maszynowego odnalezienia,
 - b) dostępności (ang. *Accessible*) – dane powinny być dostępne dla wszystkich,
 - c) interoperacyjności (ang. *Interoperable*) – dane powinny być opisane w odpowiednim standardzie oraz
 - d) możliwości ponownego wykorzystania (ang. *Reusable*) – dane powinny być udostępnione do ponownego wykorzystania przez innych użytkowników.

§ 3

1. Pracownicy, doktoranci i studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 2, powinni podjąć starania w celu zapewnienia otwartego dostępu do publikacji naukowych swojego autorstwa, z uwzględnieniem innych prac/utworów i szarej literatury przez:
 - 1) zdeponowanie w RUJ, w formie elektronicznej, postprintu wszystkich publikacji naukowych w terminie 3 miesiące od daty przyjęcia do wydania, ale nie wcześniej niż w dacie ukazania się publikacji na stronie wydawnictwa;
 - 2) zdeponowanie w RUJ, w formie elektronicznej, innych prac/utworów i szarej literatury;
 - 3) zdeponowanie w RUJ elektronicznej wersji rozprawy doktorskiej, nie później niż 30 dni przed wyznaczonym dniem obrony rozprawy doktorskiej, zgodnie z zarządzeniem nr 155 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 28 grudnia 2020 roku w sprawie elektronicznego archiwizowania rozpraw doktorskich na Uniwersytecie Jagiellońskim, lub w terminie 3 miesiące od daty nadania doktorantowi stopnia naukowego;
 - 4) publikowanie ich w recenzowanych czasopismach otwartego dostępu, wydawnictwach otwartego dostępu lub na platformach otwartego dostępu.
2. Pracownicy, doktoranci i studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum oraz inne osoby, z którymi Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum zawarł umowy, o ile postanowienia tych umów dotyczą publikowania w otwartym dostępie, powinni podjąć starania w celu zapewnienia otwartego dostępu do publikacji naukowych swojego autorstwa, z uwzględnieniem innych prac/utworów i szarej literatury przez:
 - 1) zdeponowanie w PZW UJ CM, w formie elektronicznej, postprintu wszystkich publikacji naukowych w terminie 3 miesiące od daty przyjęcia do wydania, ale nie wcześniej niż w dacie ukazania się publikacji na stronie wydawnictwa. Po zdeponowaniu publikacje naukowe zostaną równolegle udostępnione w RUJ za pomocą dedykowanego API (ang. *Application Programming Interface*);
 - 2) zdeponowanie w PZW UJ CM, w formie elektronicznej, innych prac/utworów i szarej literatury. Po zdeponowaniu inne prace/utwory i szara literatura zostaną równolegle udostępnione w RUJ za pomocą dedykowanego API;

- 3) przekazanie jednego egzemplarza rozprawy doktorskiej przygotowywanej w UJ CM przez autora do Biblioteki Medycznej Collegium Medicum w wersji drukowanej i zgodnej z nią wersji elektronicznej przed obroną rozprawy doktorskiej. Rozprawy doktorskie w wersji papierowej i elektronicznej będą przechowywane i udostępniane w Bibliotece Medycznej Collegium Medicum w postaci niezmienionej i z poszanowaniem osobistych praw autorskich autora. Egzemplarz w wersji elektronicznej zostanie włączony do PZW UJ CM na zasadach zawartych w podpisanej umowie licencyjnej. Zgodnie z zarządzeniem nr 155 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 28 grudnia 2020 roku w sprawie elektronicznego archiwizowania rozpraw doktorskich na Uniwersytecie Jagiellońskim – rozprawa doktorska przygotowywana na Uniwersytecie Jagiellońskim – Collegium Medicum po zdeponowaniu jej w PZW UJ CM zostanie równolegle udostępniona w RUJ za pomocą dedykowanego API;
- 4) publikowanie ich w czasopismach otwartego dostępu, wydawnictwach otwartego dostępu lub na platformach otwartego dostępu.
3. Wykonanie zaleceń, o których mowa w ust. 1 i 2, powinno umożliwiać każdej osobie korzystanie z publikacji naukowych w dowolnie wybranym czasie i miejscu, bez ograniczeń technicznych oraz nieodpłatnie, na podstawie sublicencji udzielanych przez Uniwersytet Jagielloński w oparciu o licencje otwarte i wolne (np. Creative Commons, CC) do tych prac udzielane Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, które nie zawierają postanowień ograniczających lub wyłączających możliwość otwartego dostępu do tych prac.
4. Licencje Creative Commons wymagają podania informacji o autorze w momencie wykorzystywania materiału.
5. Pracownicy i doktoranci będący kierownikami projektów badawczych lub staży podoktorskich finansowanych ze środków agencji finansujących badania naukowe, krajowych lub zagranicznych, powinni stosować wytyczne polityki otwartego dostępu do publikacji finansowanych lub współfinansowanych ze środków takiej agencji.
6. Wsparcie w spełnieniu wymagań przewidzianych w ust. 1–4 zapewniają:
 - 1) Koordynator UJ ds. otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych oraz Zastępca Koordynatora UJ ds. otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych;
 - 2) pracownicy Biblioteki Jagiellońskiej oraz pracownicy Biblioteki Medycznej Collegium Medicum;
 - 3) Zespół Radców Prawnych UJ oraz Zespół Radców Prawnych CM.

§ 4

1. Pracownicy, doktoranci i studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 2, są zobowiązani do realizacji wymagań przewidzianych w § 3 ust. 1–4 w szczególności przez stosowne porozumienie:
 - 1) z wydawcami lub innymi właściwymi podmiotami, w tym przez udzielenie odpowiednich licencji niewyłącznych na korzystanie z publikacji naukowych;
 - 2) ze współtwórcami publikacji naukowych;
 - 3) z twórcami utworów pierwotnych (jeżeli publikacje naukowe stanowią opracowania cudzego utworu).
2. Zobowiązuje się Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego do wyrażania zgody pracownikom, doktorantom i studentom Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz innym osobom, o których mowa w § 1 ust. 2, na publiczne udostępnianie postprintów publikacji naukowych ich autorstwa w RUJ. Zasady udostępnienia publikacji w ostatecznej wersji wydawniczej (po redakcji, składzie, korektach, w ostatecznej formie językowej i graficznej) opublikowanej na stronie Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego lub wydanej w wersji tradycyjnej w czasopiśmie lub monografii będą uregulowane w umowie z autorem określającej tryb i czas karencji od momentu wydania. Z ważnych powodów Dyrektor

Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w porozumieniu z Koordynatorem UJ ds. otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych może podjąć decyzję o ograniczeniu dostępu do publikacji naukowej.

3. W postępie każdej publikacji naukowej musi znajdować się oświadczenie o dostępności danych. Powinno ono zawierać nazwę repozytorium lub repozytoriów, a także identyfikatory obiektów cyfrowych (DOI, ang. *Digital Object Identifier*), numery lub kody dostępu lub inne trwałe identyfikatory wszystkich istotnych danych.
4. Jeżeli istnieją ograniczenia etyczne lub prawne dotyczące udostępniania zestawu danych, autorzy powinni podać następujące informacje w swoim oświadczeniu o dostępności danych:
 - 1) szczegółowe wyjaśnienie ograniczeń, np. dane zawierają potencjalnie identyfikujące lub wrażliwe informacje o pacjencie;
 - 2) dane kontaktowe Inspektora Ochrony Danych na UJ, komisji bioetycznej lub innego gremium, do którego można przesyłać wnioski o dane.
5. Zachęca się autorów do cytowania w publikacjach naukowych wszelkich publicznie dostępnych danych badawczych. Odwołania do zestawów danych (cytaty zestawów danych) muszą zawierać trwały identyfikator, np. identyfikator DOI. Cytaty zestawów danych powinny zawierać minimalne informacje zalecane przez DataCite i być zgodne ze stylem proponowanym przez wydawcę.

§ 5

1. W odniesieniu do zasad, na jakich Uniwersytet Jagielloński nabywa lub na jakich Uniwersytetowi Jagiellońskiemu przysługują prawa do danych badawczych wytworzonych przez pracowników, doktorantów i studentów UJ oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 2, stosuje się odpowiednie postanowienia Regulaminu zarządzania własnością intelektualną oraz komercjalizacji w Uniwersytecie Jagiellońskim, stanowiącego załącznik do uchwały nr 62/IV/2021 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 28 kwietnia 2021 roku.
2. Pracownicy, doktoranci i studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 2, powinni podjąć starania w celu zapewnienia otwartego dostępu do pozostających w ich dyspozycji danych badawczych oraz powiązanych z nimi metadanych przez:
 - 1) stworzenie planu zarządzania danymi badawczymi w trakcie i po zakończeniu badań naukowych lub prac rozwojowych, w szczególności określającego rodzaj i format danych badawczych, zasady korzystania z nich, w tym procedury ich archiwizacji i udostępniania;
 - 2) przygotowanie ich zgodnie z zasadami FAIR;
 - 3) zdeponowanie ich, w formie elektronicznej, w RODBUK lub w PZW UJ CM;
 - 4) jeżeli to możliwe – publiczne udostępnienie danych badawczych wraz z udzieleniem odpowiednich otwartych i wolnych licencji analogicznych do przewidzianych w § 3 ust. 3;
 - 5) doprowadzenie do identyfikowalności danych badawczych, np. za pomocą stałych identyfikatorów cyfrowych DOI, tak aby dane badawcze były możliwe do wyszukania;
 - 6) w przypadku pracowników i doktorantów będących kierownikami projektów badawczych lub staży podoktorskich finansowanych ze środków agencji finansujących badania naukowe, krajowych lub zagranicznych – stosowanie się do wytycznych polityki otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych lub współfinansowanych ze środków takiej agencji;
 - 7) podpisywanie stosownych porozumień z podmiotami wchodzącymi w skład zespołów badawczych, konsorcjów naukowych lub innymi właściwymi podmiotami lub współtwórcami danych badawczych.

3. Dopuszcza się ograniczenie przez pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego zakresu korzystania z danych badawczych poprzez wprowadzenie zasad identyfikacji i autoryzacji użytkowników.
4. Dopuszcza się ograniczenie dostępu do danych badawczych w myśl zasady: „(dostęp) otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym” (ang. *as open as possible, as closed as necessary*) w przypadku danych chronionych prawem, zasadami bezpieczeństwa lub zasadami etycznymi.
5. Metadane, niezależnie od ograniczeń prawnych lub etycznych, powinny być zawsze udostępnione w sposób otwarty, bez żadnych restrykcji dostępu.
6. Dane badawcze powinny być udostępniane najszybciej jak to możliwe. W przypadku danych badawczych będących podstawą publikacji naukowej oznacza to udostępnienie nie później niż w chwili ukazania się publikacji na stronie wydawnictwa.
7. Wsparcie w spełnieniu wymagań przewidzianych w ust. 2 zapewniają:
 - 1) Koordynator UJ ds. otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych oraz Zastępca Koordynatora UJ ds. otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych;
 - 2) Inspektor Ochrony Danych na UJ;
 - 3) pracownicy Biblioteki Jagiellońskiej oraz pracownicy Biblioteki Medycznej Collegium Medicum;
 - 4) Zespół Radców Prawnych UJ oraz Zespół Radców Prawnych CM.

Rektor

Prof. dr hab. Jacek Popiel